

Skoleskipet Christian Radich

«**Comité for Indkjøb av Skib for Gutter bestemt til Sømænd**» ble opprettet i 1878 med formål om å hjelpe unge arbeidsledige gutter fra Østlandet med å finne arbeid på sjøen.

Organisasjonen eide tre skip før Christian Radich ble bygget som skoleskip og levert fra Sandefjord i 1937. Med avbrudd under andre verdenskrig, drev Christian Radich sjømannsutdanning frem til 1998. Mer om historien kan du finne her: <https://www.radich.no/historie/>

I dag er passivitet og utenforskap blant unge gutter og jenter igjen en stor samfunnsutfordring:

- Gjennom livsmestringsprogrammet Windjammer tar vi unge mellom 16-30 år med på et fire ukers tokt med fokus på mestring, bygge relasjoner og å trene på samspill.
- Siden 2018, har 850 unge fullført programmet. Både windjammerne og deres støttespillere rapporterer at de opplever økt motivasjon og fremtidstro etter gjennomført tokt.
- I 2022 ble Windjammer Lettmatroskurs startet – et praktisk opplæringsløp, som windjammere kan søke for å kvalifisere til jobb på sjøen.

Fra utenforskap til sømannskap

I samarbeid med næringen vil vi rekruttere og kvalifisere ungdom, som ellers ville hatt vansker med å komme i jobb, til praktiske stillinger til sjøs.

Målgruppe og interessenter

Målgruppe: Unge i alderen 16-30 år som havner i utenforskap i overgangen til voksenlivet, har behov for alternativer som passer bedre for de som er praktisk anlagt.

Å havne i utenforskap har store personlige konsekvenser. I tillegg representerer unge som faller utenfor et stort tap for hele samfunnet. Windjammer retter seg mot ungdom som opplever, eller står i fare for å havne i utenforskap. Gjennom Windjammer livsmestring får vi kontakt med noen ungdom som kan egne seg for arbeid til sjøs. Gjennom Windjammer lettmatroskurs kan de få nødvendig kompetanse for en inngang i næringen.

Interessenter: Bedrifter i havnæringen som mangler arbeidskraft for å opprettholde og utvikle sin virksomhet.

Bedriftene kan tilby jobber som ikke krever teoretisk utdanning, men er avhengig av søkere som er motivert, kvalifiserte og forberedt på en maritim jobbhverdag. Ved å ansette lettmatros med fartstid og grunnutdanning fra Windjammer, vil bedriftene potensielt ta ned noe av risikoen knyttet til rekruttering. I tillegg vil bedrifter ta et viktig samfunnsansvar ved å gi ungdom nye sjanser.

Interessenter: Fylkeskommunene som har ansvaret for oppfølging av unge gjennom videregående opplæring

Oppfølgingstjenesten (OT) og NAV trenger tiltak som virker og som er verifisert og tilgjengelige hos NAV som sitter med ressursene for arbeids- og velferdsforvaltningen.

Potensiell samfunnsverdi

Det er beregnet at 700.000 individer lever i utenforskap i Norge i dag, 110.000 av disse er under 30 år

Per person som er i arbeid, heller enn å bruke sosialstønad, skapes det en årlig gevinst på kr. 807 000,- per person.

Om Windjammer lettmatroskurs klarer å utdanne og formidle 20 lettmatros per år og tar utgangspunkt i at minst halvparten av disse kunne havnet i utenforskap, skapes en potensiell samfunnsgevinst på minst $10 * 807.000 = \text{kr. } 8.070.000,-$ per år.

Tallene er hentet fra rapporter for SSB, KS og Barne- og familiedepartementet 2019 - 2021

Windjammer

Windjammer lettmatroskurs:

Windjammertokt, 4-6 uker

Livsmestringskurs
6 x 40 plasser/år: Ut av
passivitet

Deltakere som viser
interesse og evner for
praktisk sjømannskap
kan søke videre til
lettmatroskurset

Lettmatroskurs, 4-6 mnd

Yrkesrettet kurs om bord
2 x 8 plasser per år
Ingen krav til utdanninge/karakterer

Kompetanse etter gjennomført kurs:

- ✓ Fartstid for å seile lettmatros (6 mnd)
- ✓ IMO 50 – Grunnleggende sikkerhetskurs
- ✓ ISPS-kurs – Særlige sikringsplikter
- ✓ Passasjer- og krisehåndteringskurs
- ✓ Brovaktsertifikat
- ✓ Fysisk skikket
- ✓ Grunnleggende sjømannskap og yrkesstolthet
- ✓ Terminologi, kommunikasjon og språk
- ✓ Forstår oppmøte, sjøvakter, turnus, hierarki
- ✓ Forstår regelverk
- ✓ Forstår HMS
- ✓ Vant med lange dager på sjøen
- ✓ Sosial trening

Attest lettmatros

En start på veien
til å ta fagbrev
gjennom arbeid
på sjøen

- ✓ Alle
lettmatrosene
som fullfører får
attest med
personlig og
ærlig vurdering
av kompetanse

Jobb og videre opplæring i rederi

12-18 mnd:
Ferdighetssertifikat matros

4 år: Fagbrev matros, privatist

Inngang til flere
jobbmuligheter

Fagskole

Rederipartnere med behov for arbeidstakere til vekstnæringer

Windjammer

Livet om bord

Kurset tar form: januar 2023 – desember 2024

Januar 2023 mønstret sju spente ungdom på Christian Radich i Las Palmas. Alle hadde deltatt på Windjammer livsmestring og var nå de første deltakerne på vårt lettmatroskurs. På vei om bord gjennomførte de en ukes sikkerhetskurs, før de fikk utdelt første utkast av loggboken «grønnskolling», og ble satt i arbeid. I starten ble det forvirrende og uoversiktlig, både for ungdommene og mannskapet. Hvem har ansvaret? Forstår de at de er mannskap og ikke Windjammere? Kan de nok til å utføre enkle jobber? Skal de ha egne undervisningstider? Hvordan gi god opplæring uten tung teori? Hvordan dokumentere kompetanse uten prøver og innleveringer? Får vi til nødvendige kurs uten internett og e-læring? Tåler de direkte tilbakemeldinger? Alt dette var spørsmål som både deltakerne og besetningen måtte forholde seg til.

Nå har vi funnet en god form på kurset. 26 ungdom har fullført så langt og 9 nye lettmatros er mønstret av Christian Radich desember 2024.

9 av de 13 som fullførte kurset i 2023 er ferdige med prøvetid i sine nye rederier. De fleste har fått faste stillinger i rederiene de startet i og noen har allerede løst ferdighetsbevis som matros. Vi får gode tilbakemeldinger fra deres nye arbeidsgivere. En overstyrmann i Siem forteller at lettmatrosene utmerker seg i forhold til ordinære lærlinger i motivasjon og forståelse, og at de kan sammenlignes med gode andreårslærlinger når det gjelder praktiske ferdigheter.

Noen av lettmatrosene trenger ekstra oppfølging på vei inn i første jobb. Vi opplever stort engasjement hos samarbeidsrederiene rundt dette. De får kombinert en god arena for å rekruttere unge mennesker til sjømannsyirket med samfunnsnyttig innsats. Samtidig kan den ekstra innsatsen for disse lettmatrosene ofte «ta tempen på», og styrke bevisstheten rundt, psykososialt arbeidsmiljø på noen skip. Windjammer tilbyr støtte til rederi og lettmatros om det skulle oppstå vanskelige situasjoner.

I 2024 har vi dessverre ikke hatt like mange stillinger tilgjengelig som nye lettmatros klare. På vei ut av året har vi derfor 6 unge og toppmotiverte mannskap klar til å sendes ut. Vi inngår nå samarbeid med Color Line og er i dialog med flere rederier om et mulig samarbeid. Vi opplever helhjertet støtte fra bransjen, samarbeider godt med arbeidsgiverorganisasjonene og NAV viser økende interesse for våre tilgjengelige tiltak.

Noen av lettmatrosene må vente litt før de får jobbtilbud, noen møter hindringer privat eller formelt og noen få kan falle gjennom i prøvetiden på sine nye skip. Vi følger aktivt opp alle kandidatene som har fullført kurset, inntil de er i fast relevant arbeid, eller har bestemt seg for å ta en annen retning i livet.

Målet for 2025 er å få til samarbeid med flere rederier som vil ansette våre nye lettmatros, slik at alle som fullfører kurset med godkjent resultat, kan formidles direkte til relevante stillinger. Vi håper å komme dit at vi kan formidle kandidater fra et rederi til neste, om oppstarten på første skip blir for vanskelig.

Resultater

Kurs og deltakere januar 2023 – desember 2024

Kurs: avsluttet	Vår 2023 mai.23	Høst 2023 des.23	Vår 2024 mai.24	Sommer 2024 aug.24	Høst 2024 pågående	Totalt
Kandidater rekruttert	8	8	8	6	9	39
frafall *	1	1	0	1	0	3
fullført senere **	1	1	0	0	0	2
fullført til kursavslutning	6	6	8	5	9	25/ 34
Kvalifiserte lettmatros	7	6	8	5	9	26/ 35
frafall *	1	1	0	0		2
formidlet til jobb	5	5	2	2		14
omplasseres etter prøvetid	0	1	0	0		1
I relevant arbeid per nov. 2024***	5	4	3	3		15
Til formidling våren 2025						11/ 20

* Vi har justert på inntakskrav og utprøving av kandidater for å sikre oss at vi i hovedsak tar inn kandidater som har fysisk og mental kapasitet til å fullføre kurset. Til utprøving og forberedende praksis for potensielle deltakere, har vi etablert et godt samarbeid med seilskuta S/Y Vega, med støtte fra aktuelle kandidaters NAV-kontorer.

** Om det oppstår forbigående hindringer mentalt, eller privat, som gjør det vanskelig å fullføre innenfor kursperioden, justerer og tilpasser vi for kandidater vi tror kan kvalifisere til slutt.

*** Minst 3 av de første lettmatrosene som ble formidlet, har nå løst matros ferdighetssertifikater og har faste stillinger i sine rederier.

Vi besøker lettmatrosene på
Siem Symphoni

Kurspris:

Er beregnet til kr 360.000 per kursdeltaker.

Innberegnet i prisen er:

- Spesifikke kostnader for kursdeltakerne som eksterne kurs, uniform, kost og reiser.
- Ekstra bemanning på skip og kontor for å sikre kvalitet i kurset uten å overbelaste organisasjonen. I 2024 styrket vi bemanningen om bord med en styrmann og en matros.
- Løpende driftsutgifter per person / døgn om bord.
- Et beregnet bidrag som sikrer skipets fortsatte evne til bærekraftig drift og vedlikehold

22 lettmatrosor fullførte kurset i 2024, ideell inntjening blir da kr 7.920.000

Rederistøtte: *kr 650.000, 2x 50.000 per ansatt lettmatros, i snitt 29.500 per kandidat*

Vi samarbeider med rederiene Boreal, Color Line, DOF, Viking Supply Ships og Sea1 om formidling av våre lettmatrosor. Rederiene ansetter i 6-12 mnd. kontrakter. De betaler en sum til Windjammer ved ansettelse og tilsvarende igjen om kandidaten fortsatt arbeider i rederiet etter 3 mnd. Dessverre har det vært noen færre stillinger tilgjengelig dette året. Et viktig satsingsområde våren 2025 blir å finne flere rederier som vil investerer i Windjammer lettmatrosor. Det viktigste er at de kommer i arbeid, så håper vi partneravtaler kan følge gode erfaringer med våre lettmatrosor.

Egenandel: *kr 291.000, i snitt 13.300 per kandidat.*

I snitt kom det inn kr 200.700 per lettmatros vi utdannet i 2024

Finansiering og samarbeid

Resultatene for 2024 indikerer at lettmatroskurset er på god vei til å bli økonomisk bærekraftig:

Offentlig tiltaksstøtte: *kr 1.773.000 - i snitt kr 80.600 per kandidat*

Våren 2023 fikk kun en av 8 deltakere tiltaksstøtte fra NAV. Kurset har tydelig styrket offentlig interesse for Windjammer, spesielt i NAV systemet. I 2024 fikk de fleste deltakerne på lettmatroskurset helt eller delvis tiltaksstøtte fra NAV. Gjennom året ble kursavgiften justert nærmere målet om inndekning per deltaker. Der det offentlige ikke har fått til full tiltaksstøtte, har deltakerne betalt en begrenset egenandel.

Med tiltak i denne prisklasse og omfatning oppstår noen formelle utfordringer. I løpet av 2024 har vi med god støtte fra Rederiforbundet og representanter fra arbeids- og sosialkomiteen fått gjennom en forskriftsendring som åpner for NAV kan finansiere AMO-tiltak som foregår på norske skip og transportmidler utenfor landets grenser.

Et viktig mål for 2025 er å etablere Windjammer lettmatroskurs som et fast verktøy for NAV, gjerne gjennom en rammeavtale tilsvarende eksisterende avtale om Windjammer livsmestring som AMO-tiltak.

Private støttespillere: *kr 1.700.000 i snitt kr 77.300 per kandidat*

Oslo Maritime Stiftelse, A. Wilhelmsen Foundation, SNMK og Bergesenstiftelsen bidro sterkt med til sammen litt over 1/5 av ønsket kurspris for 2024.

Kostnadsdeling:

Stiftelsen budsjetterte med å få inn rundt 1/3 av kursprisen i 2024. Langsiktig mål er å få dekket hele kursprisen gjennom følgende tredeling:

1/3 Kursavgift fra deltakernes offentlige støttespillere og evt. egenandel bør stå for minst 1/3 av kostnaden

1/3 Rederier som ansetter våre nyutdannede lettmatrosor støtter kurset med en «rekrutteringsbonus» som tilsvarer ca 1/3 av kursprisen per ansatt Windjammer lettmatros

1/3 Støtte fra private støttespillere og ideelle organisasjoner

Windjammer

Noen fine medieoppslag i 2024:

tv2.no:

[Får sjokknyheten på jobb: - Var helt forelsket](#)

nrk.no:

<https://www.nrk.no/direkte/xl/livet-pa-christian-radich-forandret-endre-og-emil-1.17026847>

NRK radio, ukeslutt:

https://radio.nrk.no/podkast/ukeslutt/l_f1353140-5d8e-4cc0-b531-405d8e7cc07d (midtveis i programmet)

Vi er også stolte over gode tilbakemeldinger og omtale i lokale medier, sosiale medier og direkte til oss fra samarbeidspartnere, politikere, bransjeorganisasjoner, NAV-direktøren og ikke minst fra deltakerne selv og deres støttespillere.

WINDJAMMER LETTMATROS

OSLO MARITIME STIFTELSE

SNMK

Stiftelsen Norsk Maritim Kompetanse

SEA1

VIKING SUPPLY SHIPS
SHIPOWNERS

DCF

BOREAL

**A. WILHELMSSEN
FOUNDATION**

ColorLine

www.windjammer.no

Koordinator, Windjammer Lettmatros:
Jo Leif G. Strønen: joleif@radich.no
Tlf: 92631778

Windjammer